

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΡΑΚΤΙΚΑ «ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ»
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ»
ΣΥΝΟΔΟΣ ΚΘ΄
2024-2025

Αθήνα, σήμερα στις 10 Ιουλίου 2025 ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.06΄
συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η «Βουλή των
Εφήβων», για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου της Βουλής των
Ελλήνων κ. ΝΙΚΗΤΑ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικήτας Κακλαμάνης): Νέες και νέοι Έφηβοι Βουλευτές
από κάθε γωνιά της Ελλάδας καλώς ορίσατε. Αρχίζει η συνεδρίαση της
ολομέλειας της ΚΘ΄ Συνόδου της «Βουλής των Εφήβων».

Μαζί μας βρίσκεται ως εκπρόσωπος του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου
Αθηνών και πάσης Ελλάδος, κυρίου Ιερωνύμου Β΄, ο Πατέρας Αντώνιος
Μπεζαΐτης. Στη σημερινή συνεδρίαση παρίσταται εκ μέρους της ηγεσίας του
Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού ο Υφυπουργός, κ.
Νικόλαος Παπαϊωάννου. Επίσης, έχουμε τη χαρά να βρίσκεται κοντά μας ο
συνεπώνυμός μου πρώην Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων, κ. Απόστολος

Κακλαμάνης. Θέλω να σας ενημερώσω ότι κατά τη δική του θητεία ξεκίνησαν για πρώτη φορά οι εργασίες της Βουλής των Εφήβων το μακρινό για εσάς 1996. Νομίζω ότι του αξίζει το δικό σας χειροκρότημα.

(Χειροκροτήματα)

Μαζί μας θα είναι σε λίγο -είναι καθοδόν- η κ. Ζωή Κωνσταντοπούλου, Αντιπρόεδρος του Ιδρύματος της Βουλής για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία και πρώην Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων. Επίσης, είναι μαζί μας ο πρώην Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων και Αντιπρόεδρος του Ιδρύματος για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, κ. Νικόλαος Βούτσης, εκ μέρους του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδος της Νέας Δημοκρατίας η Βουλευτής κ. Ιωάννα Αυτρίβη, εκ μέρους του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ ο Βουλευτής κ. Παύλος Χρηστίδης, εκ μέρους του Προέδρου του ΣΥΡΙΖΑ ο κ. Διονύσιος Καλαματιανός, εκ μέρους του Προέδρου του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας ο κ. Γεώργιος Λαμπρούλης, Αντιπρόεδρος της Βουλής, εκ μέρους του Προέδρου της Ελληνικής Λύσης ο κ. Στυλιανός Κωτόπουλος, εκ μέρους του Προέδρου της ΝΙΚΗΣ ο Βουλευτής κ. Γεώργιος Ρούντας.

Παρόντες και παρούσες είναι ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής καθηγητής, κ. Κωνσταντίνος Μαυριάς, ο Γενικός Γραμματέας της Βουλής των Ελλήνων, κ. Βασίλης Μπαγιώκος, η Ειδική Θεματική Γραμματέας της Βουλής, κ. Ελευθερία Παπαγεωργίου, η Γενική

Διευθύντρια Διεθνών και Δημοσίων Σχέσεων, κ. Μαργαρίτα Φλούδα, η Αναπληρώτρια Προϊσταμένη της Γενικής Διεύθυνσης Κοινοβουλευτικού Έργου, κ. Πηνελόπη Νόση, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Δημοσίων Σχέσεων και Εθιμοτυπίας, κ. Νικόλαος Καραπαπάς και η Αναπληρώτρια Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Νομοθετικού Έργου, κ. Δήμητρα Στάθη.

Επίσης, παρευρίσκονται εκ μέρους της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία ο Γενικός Γραμματέας του Ιδρύματος καθηγητής, κ. Ευάνθης Χατζηβασιλείου, η Αναπληρώτρια Προϊσταμένη της Διεύθυνσης της Βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων, κ. Αθηνά Συναρέλη, η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Υπηρεσιών του Ιδρύματος της Βουλής, κ. Άννα Ενεπεκίδου, η πρώτη Πρύτανης του Παντείου Πανεπιστημίου, κ. Ισμήνη Κριάρη.

Εκ μέρους της Επιστημονικής Επιτροπής του Ιδρύματος της Βουλής παρευρίσκεται ο Πρόεδρος, κ. Κωνσταντίνος Υφαντής και εκ μέρους της Επιστημονικής Επιτροπής της Βουλής των Εφήβων παρευρίσκονται οι κυρίες Αθηνά Βορίση, Αμαλία Αδαμοπούλου, Ακριβή Γεωργούση, Ελένη Γκίκα, Σωτηρία Γρηγοροπούλου, Ιωάννη Δεκατρή, Αικατερίνη Κατσιάνου, Τέτη Σίδερη, Αναστασία Ρετσίνη και ο κ. Λάμπρος Μπάρκας.

Κλείνοντας με τα τυπικά, θέλω να καλωσορίσω και να συγχαρώ τους γονείς σας, τους καθηγητές και τις καθηγήτριές σας που σας συνοδεύουν.

Αγαπητές και αγαπητοί μικροί μου συνάδελφοι, σήμερα σας υποδέχομαι με τη θεσμική μου ιδιότητα ως Πρόεδρος της Βουλής και μάλλον περιμένετε από εμένα να πω κάτι τυπικό ή ίσως και τετριμμένο. Εγώ λέω να σπάσουμε το πρωτόκολλο και να σας μιλήσω αλλιώς, σαν να μη μας ακούει κανείς ή έστω σαν εκείνον τον θείο που στα οικογενειακά τραπέζια λέει «εγώ δεν θα κάτσω με τους μεγάλους, θα κάτσω με τη νεολαία». Ας μιλήσουμε λοιπόν απλά, στην ίδια γλώσσα ή περίπου στην ίδια, γιατί η αλήθεια είναι ότι καταβάλλω φιλότιμες προσπάθειες να σας παρακολουθήσω, όμως οι γνώσεις μου φτάνουν μέχρι το «beef», το «cringe» και το «flex».

Αλλά ας έλθουμε τώρα στην ουσία. Σήμερα, εσείς, ως έφηβοι, βρίσκεστε στο όριο μετάβασης από την παιδική στην ενήλικη ζωή. Πάνω σε αυτό το όριο κληθήκατε φέτος στην 29^η Σύνοδο της Βουλής των Εφήβων να διερευνήσετε τη φύση των ορίων και τις εφαρμογές τους σε σημαντικά πεδία της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Όπως πιθανώς να έχετε υποψιαστεί, η έννοια των ορίων έχει υποφέρει αρκετά στη ροή της ζωής και της ιστορίας. Έχει τεντωθεί, έχει συρρικνωθεί, έχει παρεξηγηθεί ή αγνοηθεί, έχει σφίξει, έχει χαλαρώσει και κάποιες φορές έχει σπάσει. Ακόμα και σε αυτήν την Αίθουσα όσοι από εσάς έχετε παρακολουθήσει συνεδριάσεις της Βουλής, αυτό θα το έχετε διαπιστώσει. Εσείς, λοιπόν, εδώ σήμερα, επιχειρείτε μια πρώτη δυναμική προσπάθεια για την αποκατάστασή

τους και ίσως πρέπει να το ψάξετε από την αρχή, να αποκαταστήσετε την παρεξήγηση που τα συνοδεύει και που διαχρονικά έχει οδηγήσει σε λάθη την κοινωνία και την πολιτεία.

Τι είναι τελικά όμως αυτά τα όρια και τι θέλουν από τη ζωή μας; Είναι συγκεκριμένοι όροι ή κανόνες, θα μου πει κάποιος. Διασφαλίζουν την ισορροπία του πεδίου που εφαρμόζονται, θα πει κάποιος άλλος. Δεσμεύουν ή δυσκολεύουν τους πολίτες, θα προσθέσει κάποιος τρίτος. Στην πραγματικότητα είναι όλα αυτά μαζί και η επιτυχία τους εξαρτάται από την ικανότητα εκείνων που τα θέτουν. Το κατάλληλο μείγμα μεταξύ των «θέλω» και των «πρέπει» στους ατομικούς και ομαδικούς μας κανόνες είναι κάτι απαραίτητο για την ισορροπία των ορίων. Σε κάθε άλλη περίπτωση κινδυνεύουμε να γλιστρήσουμε στα άκρα, εκεί που θα συναντήσουμε -για παράδειγμα- την ασυδοσία, αυτήν που αδιαφορεί για τους κανόνες, αυτήν που εκ του πονηρού βαφτίζει τα όρια ως τυραννία και τις συνέπειες ως τιμωρία.

Οι ασύδοτοι νομιμοποιούν τη δική τους αντικανονική ή αντικοινωνική συμπεριφορά ως ελευθερία ή αντίδραση. Στα άκρα θα συναντήσουμε, όμως, και τη δειλία. Οι δειλοί φοβούνται τα όρια, στέκονται πολύ πίσω τους. Δεν προβληματίζονται και δεν έχουν τη διάθεση για δράση ή αλλαγή. Είναι εγκλωβισμένοι, άβουλοι και μοιραίοι, προσμένοντας ίσως κάποιο θαύμα, όπως έλεγε ο μεγάλος μας ποιητής, Βάρναλης. Μέσα, λοιπόν, από τα άκρα που

κερδίζουν έδαφος εξαιτίας της απουσίας σαφών και σωστών ορίων, ευδοκιμούν οι παθογένειες, οι θύτες και τα θύματα. Η πολιτική διαφθορά και η κοινωνική φθορά. Αλλά και νοσηρά φαινόμενα, σαν τη βία, τον εκφοβισμό, την κοινωνική αναισθησία, τη λατρεία της ύλης και του χρήματος, την προπαγάνδα και την παραπληροφόρηση.

Αγαπητές και αγαπητοί μου μικροί συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι Έφηβοι Βουλευτές, σε μια πραγματικότητα πότε ευοίωνη και πότε ζοφερή, εσείς ήδη αρχίζετε να βρίσκετε τον ενήλικο βηματισμό σας και ανοίγεστε στο μέλλον. Γι' αυτό επιτρέψτε μου, τελειώνοντας, μια παραίνεση εκτός θέματος. Προσωπικά πιστεύω φανατικά σε όλους εσάς, πιστεύω στις δυνατότητές σας, πιστεύω πως μπορείτε να καταφέρετε όσα δεν πέτυχαν ή όσα χάλασαν οι δικές μας γενιές και επιλέγω σταθερά να πιστεύω, γιατί αλλιώς χαθήκαμε.

Σε αυτή τη μικρή και μεγάλη πατρίδα θα ήθελα επιτέλους να πάψουμε να καμαρώνουμε μόνο για τους προγόνους ή την ιστορία μας, αλλά να υπερηφανευόμαστε και για τους απογόνους και το μέλλον μας. Εσείς, εμείς οι μεγαλύτεροι, όσων το λέει η καρδιά μας τουλάχιστον, θα συνεχίσουμε να το προσπαθούμε. Εσείς, όμως, με τη σειρά σας ξεκινήστε από τώρα τη δική σας προσπάθεια, κινητοποιηθείτε, αναζητήστε την αλήθεια ακόμη κι αν δεν μοιάζει βολική, εμπιστευτείτε τα μάτια σας και τα αυτιά σας. Δουλέψτε το μυαλό και την

καρδιά σας, τη φυσική σας νοημοσύνη και τη δική σας διαίσθηση προς όσα συμβαίνουν γύρω σας.

Μελετήστε, συμμετέχετε, προβληματιστείτε, παιδέψτε το μυαλό, μαζέψτε όσες πιο πολλές εμπειρίες μπορείτε, μην τσιγκουνευτείτε τίποτα. Ανοίξτε το νου και την καρδιά σας και θα δείτε πόσο θα σας ανταμείψουν, αλλά και πόσο θα δώσουν στους γύρω σας. Μη γίνετε απλά καλύτεροι από τους άλλους, γίνετε η καλύτερη εκδοχή του εαυτού σας, γιατί τελικά αυτό αξίζει, να γίνετε αρχηγοί της ζωής σας και νομοθέτες του κοινού σας μέλλοντος. Και ζήστε, ζήστε με όλη σας τη δύναμη, γιατί δεύτερη ζωή δεν υπάρχει.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

Εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Συζήτηση επί του θέματος «Στα όρια ενός κόσμου που διαρκώς αλλάζει» των Ομάδων Εργασίας της «Βουλής των Εφήβων», που αποτελούνται από μαθητές και μαθήτριες Λυκείων της Ελλάδας και ελληνικών σχολείων του Εξωτερικού, καθώς και ΕΠΑΣ της Δ.Υ.Π.Α, που μετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων: Βήματα Δημοκρατίας - Κάνοντας πράξη τη συμμετοχή», ΚΘ΄ Σύνοδος (2024 - 2025).

Σύμφωνα με το πρόγραμμα θα μιλήσουν οι ομιλητές και οι ομιλήτριες των έξι ομάδων εργασίας, στις οποίες συζητήσατε το θέμα: «Στα όρια ενός κόσμου που διαρκώς αλλάζει». Κάθε ομιλητής και κάθε ομιλήτρια θα έχουν χρόνο ομιλίας πέντε λεπτά, προκειμένου να παρουσιάσει τις σκέψεις τους, τους προβληματισμούς, αλλά και τις προτάσεις της ομάδας εργασίας στην οποία μετείχε.

Ξεκινάμε, λοιπόν, και τον λόγο έχει ο κ. Γεώργιος Μανιός, Έφηβος Βουλευτής Β΄ Αθήνας, ομιλητής της Α΄ Ομάδος Εργασίας με θέμα: «Αναζητώντας τα όρια στο **ΣΠΙΤΙ**».

(Χειροκροτήματα)

Τον καλώ να έρθει στο Βήμα. Ορίστε, κύριε Μανιέ, έχετε το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΝΙΟΣ (Β΄ Αθήνας): Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αξιότιμε κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι, αγαπητοί και αγαπητές συνάδελφοι, καλημέρα σας. Ονομάζομαι Γιώργος Μανιός και είμαι Έφηβος Βουλευτής της εκλογικής περιφέρειας της Β΄ Αθήνας. Εκπροσωπώ την Α΄ Ομάδα που δούλεψε στο «Αναζητώντας τα όρια στο **ΣΠΙΤΙ**».

Δεν είναι εύκολο να μιλήσει κανείς ανοιχτά και αρκετά για τις προκλήσεις στη σύγχρονη οικογένεια. Η θεματική της αναζήτησης των ορίων στο σπίτι προκαλεί αμηχανία, επειδή αναπόφευκτα συνδέεται με τις ανάγκες, τις εμπειρίες και τους φόβους για το παρόν και το μέλλον. Είναι σημαντικό, όμως,

ότι είχαμε την ευκαιρία να κάνουμε μια βαθιά βουτιά στην έννοια της οικογένειας, αγγίζοντας με τη φαντασία μας την ιδανική εκδοχή της που, όμως, δεν υπάρχει πουθενά έξω. Προσπαθήσαμε να χαρτογραφήσουμε τις προκλήσεις στις σχέσεις γονιών και παιδιών και χτίζοντας λίγο - λίγο όλα τα μέλη της ομάδας μας, διαπιστώσαμε ότι αυτές δεν είναι και λίγες.

Πρώτα απ' όλα η ενδοοικογενειακή βία παρεμποδίζει την ανάπτυξη των παιδιών και τα σπρώχνει συχνά στο ρόλο του θύτη ή του θύματος. Επίσης, μας απασχόλησε ξεχωριστά η σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών εντός του στενού ή ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος.

Δεύτερον, οι γονείς που δυσανάλογα ασκούν το ρόλο τους με αφόρητο έλεγχο, παραβιάζοντας την ιδιωτικότητα των παιδιών τους και επιβάλλοντας τις δικές τους επιθυμίες και προσδοκίες σε αυτά, κάνουντάς τα συχνά να ασφυκτιούν. Στην ίδια κατηγορία, όμως, και οι γονείς που δεν μπορούν να ασκήσουν γονικό έλεγχο, γιατί θέλουν να είναι φίλοι με τα παιδιά τους, και αδυνατούν να θέσουν πολύτιμα όρια ή να κρατήσουν μια υγιή απόσταση που θα επιτρέψει σε αυτά να νιώσουν ασφαλή και προστατευμένα.

Στο ίδιο πνεύμα μας προβληματίσαν και οι γονείς influencers που προβάλουν την εικόνα των παιδιών τους όλη μέρα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εκθέτοντάς τα έτσι σε πολλούς κινδύνους, ενώ δεν υπάρχει νομοθεσία να απαγορεύει αυτή την πρακτική.

Επίσης, αναφερθήκαμε σε γονείς που έχουν προσδοκίες με βάση το φύλο του παιδιού τους, με αποτέλεσμα να μην ακούνε τις ανάγκες του και να μην ενθαρρύνουν την προσωπική του ανάπτυξη. Μιλήσαμε για τις νέες μορφές οικογένειας των ομόφυλων ζευγαριών που, λόγω των κοινωνικών πιέσεων, παρά τα βήματα προόδου, ενδέχεται να ψάχνουν τρόπους στήριξης.

Ασχοληθήκαμε με τις καταστροφικές συμπεριφορές εφήβων που αυτοτραυματίζονται, ζητώντας παραπάνω κατανόηση και παραπάνω φροντίδα ή χειρότερα αυτοκτονούν στη σιωπή, γιατί κανένας δεν κατάφερε να τους καταλάβει. Στο πλαίσιο αυτής της συζήτησης διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν κάποια δεδομένα, κανένας ή σχεδόν κανένας γονιός δεν γνωρίζει από μόνος του πώς να είναι καλός γονιός. Οι οικογένειες χρειάζονται συστηματική στήριξη για να καλλιεργηθεί η ενσυναίσθηση και ο αλληλοσεβασμός στη βάση των συμφωνημένων και ξεκάθαρων ορίων. Μάθαμε, όμως, ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες στη χώρα μας δεν επαρκούν ούτε για τη διερεύνηση της κακοποίησης ούτε και για την καθοδήγηση των γονιών.

Πληροφορηθήκαμε ότι πολλές φορές η έρευνα για περιστατικά βίας γίνεται ακόμη και μετά από έναν ολόκληρο χρόνο. Το ίδιο ενημερωθήκαμε ότι συμβαίνει με τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Έχουν σημαντικό χρόνο αναμονής και δεν μπορούν να ανταποκριθούν πλήρως οι ανάγκες μας. Συγχρόνως η προϋπόθεση της γονικής συναίνεσης για την ψυχοθεραπευτική στήριξη των

παιδιών, συχνά αποτελεί σοβαρό εμπόδιο που εν τέλει αποτρέπει τους ανήλικους να ζητήσουν βοήθεια.

Στα σχολεία έχουμε έναν ψυχολόγο ή κοινωνικό λειτουργό ανά πέντε σχολεία, οι οποίοι αλλάζουν ανά έτος χωρίς να προλαβαίνουν να δημιουργήσουν οποιαδήποτε σχέση με τις μαθήτριες και τους μαθητές. Δεν υπάρχει ούτε χρόνος ούτε χώρος για ουσιαστική δουλειά και ενασχόληση με τις ανάγκες μας.

Τα παιδιά δεν ενδυναμώνονται από μικρή ηλικία στα δικαιώματά τους και έτσι δεν αναγνωρίζουν τις παραβιάσεις των ορίων τους ούτε σε σωματικό ούτε σε ψυχολογικό επίπεδο. Παράλληλα, οι νέοι διαφορετικού σεξουαλικού προσανατολισμού υποφέρουν από τις καθημερινές επιθέσεις και παρόλα αυτά, στην Ελλάδα, δεν έχουμε σεξουαλική αγωγή παρά μόνο εργαστήρια δεξιοτήτων που δεν μας καλύπτουν. Αν προσθέσει σε όλα αυτά κανείς τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, ιδιαίτερα αισθητό σε συγκεκριμένες κατηγορίες όπως οι Ρομά, οι πρόσφυγες και οι μετανάστες, Άτομα με Αναπηρίες και άλλα άτομα, καταλαβαίνουμε ότι κάθε μέρα χάνουμε την ευκαιρία να βοηθήσουμε, να στηρίξουμε και να προλάβουμε τραυματικές εμπειρίες για τα παιδιά που, όμως, θα καθορίσουν τη ζωή τους.

Συνεχώς νέα δεδομένα κακοποίησης ανηλίκων σε οικογένειες βλέπουν το φως της δημοσιότητας. Ζήσαμε την υπόθεση Πισπιρίγκου, την υπόθεση των

παιδιών του αστυνομικού της Βουλής, την υπόθεση Μουρτζούκου και άπειρες ακόμα. Ζήσαμε πρόσφατα την αυτοκτονία του εφήβου που βίωνε ομοφοβικές επιθέσεις και δεν μπόρεσε να πάρει βοήθεια. Σε όλες αυτές τις υποθέσεις διαφαίνεται η απόλυτη αποτυχία του συστήματος να προλάβει να αναγνωρίσει και να αντιμετωπίσει την κακοποίηση. Ζητάμε, επομένως, και το απαιτούμε στη βάση του ότι το αξίζουμε και ότι δεν επιτρέπεται να μην ακουγόμαστε σε αυτό, σταθερή παρουσία ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών σε όλα τα σχολεία, όχι ένας ανά πέντε σχολεία, αλλά ένας για το κάθε σχολείο. Δεν μπορεί να λειτουργήσει διαφορετικά ο θεσμός.

Υποχρεωτικές και συστηματικές επιμορφώσεις όλων των εκπαιδευτικών και επαγγελματιών του πεδίου για το πώς διαμορφώνουν σχέσεις εμπιστοσύνης με τα παιδιά και πώς να αναγνωρίζουν εγκαίρως τους κινδύνους κακοποίησης ή αυτοκαταστροφικών συμπεριφορών.

Εισαγωγή σεξουαλικής αγωγής στο σχολείο από νωρίς έως το λύκειο. Πόσα παιδιά και έφηβοι πρέπει να αυτοκτονήσουν, να κακοποιηθούν, να παραπλανηθούν από το διαδίκτυο, να υποβληθούν σε αμβλώσεις, για να μάθουμε το μάθημά μας και να κάνουμε αυτό που πρέπει; Πόσα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας πρέπει να δούμε στις ειδήσεις για να επιδιώξουμε τη μόρφωσή μας;

Τα μαθήματα Πολιτικής Παιδείας, που μας βοηθούν να κατανοήσουμε τον κόσμο και τα όρια, έχουν συρρικνωθεί ή εξαφανιστεί. Ζητάμε την άμεση επαναφορά τους.

Ζητάμε, επίσης, την ενίσχυση του συστήματος ψυχικής υγείας στη χώρα ώστε να παρέχει δωρεάν υπηρεσίες στους γονείς και στις οικογένειες που το έχουν ανάγκη.

Επίσης, γιατί ένα παιδί να χρειάζεται την άδεια των γονιών του για να λάβει ψυχοθεραπευτική στήριξη; Θα πρέπει η Κυβέρνηση να μειώσει τα όρια ηλικίας ώστε οι έφηβοι να πηγαίνουν σε ψυχολόγο χωρίς την προϋπόθεση της σύμφωνης γνώμης τους.

Απαιτούμε και την ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών ώστε να διερευνούν εγκαίρως την κακοποίηση και να παρέχουν την αναγκαία καθοδήγηση τις οικογένειες.

Υπογραμμίζουμε την ανάγκη ακόμη και υποχρεωτικών σεμιναρίων για τους νέους γονείς ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν καλύτερα στον ρόλο τους και στις ανάγκες των παιδιών τους.

Επιπλέον, θα πρέπει να μπει ένα νομικό όριο στην προβολή της εικόνας των παιδιών από γονείς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Τέλος, τονίζουμε την ανάγκη στήριξης και ευαισθητοποίησης των φτωχών και ευάλωτων οικογενειών. Φαίνεται ότι η χώρα μας είναι στην πρώτη

θέση ως προς την υλική αποστέρηση των παιδιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι γονείς επομένως χρειάζονται διευκολύνσεις στον εργασιακό χώρο, πρόσβαση σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς και ποιοτικές υπηρεσίες, ιδίως οι γονείς με αναπηρίες, και έχουν ανάγκη από οικονομική ενίσχυση.

Όλα αυτά τα γράψαμε μαζί και τα λέμε άλλη μια φορά επειδή πολλά εξ αυτών δεν απαντήθηκαν χθες. Μπορεί να θεωρείται σύνηθες να λένε κάτι τα παιδιά και να μην απαντάει κανείς. Δεν θα συμφιλιωθούμε με αυτό και δε θα σταματήσουμε να ζητάμε τα αυτονόητα. Τα παιδιά είναι τα πιο ευάλωτα όλων. Οι ιστορίες τους είναι σκοτεινές και εξελίσσονται με πόνο πίσω από κλειστές πόρτες. Δεσμευόμαστε αυτές τις ιστορίες να τις φέρουμε στο φως. Θα πρέπει να δεσμευτείτε κι εσείς στο να υλοποιήσετε τις αυτονόητες προτάσεις μας.

Καλούμε τους συναδέλφους μας και τους συνομηλίκους μας να μας στηρίξουν και να διεκδικήσουν ποιοτικές υπηρεσίες για όλα τα παιδιά, χωρίς διακρίσεις και να εξασφαλίσουμε από κοινού λογοδοσία για όλα εκείνα, που ενώ είναι απολύτως αναγκαία, δεν έχουν γίνει μέχρι σήμερα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικήτας Κακλαμάνης): Πολύ ωραία.

Τον λόγο τώρα έχει ο συνάδελφος κ. Ιωάννης Παγώνης, Έφηβος Βουλευτής Β΄ Θεσσαλονίκης, ομιλητής της Β΄ Ομάδος Εργασίας με θέμα: «Αναζητώντας τα όρια στο **ΣΧΟΛΕΙΟ**». Τον καλώ να έρθει στο Βήμα.

(Χειροκροτήματα)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΓΩΝΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αξιότιμε κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, ονομάζομαι Γιάννης Παγώνης και είμαι Έφηβος Βουλευτής της Εκλογικής Περιφέρειας της Β΄ Θεσσαλονίκης. Σήμερα, λοιπόν, θα εκπροσωπήσω την ομάδα μας, την Ομάδα Β΄ και κατ' επέκταση το σχολείο μου, τα «Εκπαιδευτήρια Μαντουλίδη».

Αρχικά, ως ομάδα, αναζητήσαμε τα όρια στο σχολείο. Συζητήσαμε για την αναγκαιότητα του σχολικού κανονισμού, κατά πόσο αυτός συμβάλλει στην ομαλή λειτουργία του σχολείου, εάν τηρείται, ποιοι φροντίζουν για την τήρησή του και τι συμβαίνει όταν οι μαθητές αποκλίνουν από αυτόν.

Έπειτα, διαπιστώσαμε ότι είναι άκρως απαραίτητη η ενημέρωση και η συχνή υπενθύμιση του κανονισμού στους μαθητές και τις μαθήτριες. Για τον σκοπό αυτό, οι σχολικοί κανόνες είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα του σχολείου και σε εμφανές σημείο στον σχολικό χώρο, δηλαδή σε κοινή θέα.

Παράλληλα, επισημάνθηκε η αναγκαιότητα συνδιαμόρφωσης του κανονισμού από όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας ανεξαιρέτως, στο πλαίσιο πάντα που ορίζεται από την συνταγματική νομοθεσία και τον δημοκρατικό διάλογο πάντα μέσα στο σχολείο.

Κατά τη συζήτησή μας ανακαλύψαμε ότι αυτά τα μέτρα συμβάλλουν στην ομαλή λειτουργία του σχολείου με ποικίλους τρόπους: Αποτρεπτικά αρχικά, λόγω του φόβου των ποινών που σε μερικές περιπτώσεις οδηγούν ακόμη και σε μείωση της παραβατικότητας στο σχολείο. Ταυτόχρονα, ως μέσο διαπαιδαγώγησης, καθώς καλλιεργούν το σεβασμό στους νόμους της πολιτείας, αλλά και της κοινωνίας. Προληπτικά, επειδή προλαμβάνουν συγκρούσεις και παραπτώματα. Και τέλος, λειτουργούν και ενισχυτικά, όταν οι μαθητές επαινούνται με επαίνους και βραβεία για την τήρηση των κανόνων.

Εξακριβώσαμε, επίσης, ότι η διεύθυνση και οι εκπαιδευτικοί του σχολείου ευθύνονται για την τήρηση αυτών των ρυθμίσεων, ενώ οι μαθητικές κοινότητες συνήθως απέχουν. Οι ποινές που συχνότερα επιβάλλονται είναι η επίπληξη, η αποβολή, τα κοινωφελή έργα και ιεραρχικά ψηλότερη, η αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος.

Διαλευκάναμε ότι συχνά οι μαθητές και οι μαθήτριες αποδέχονται τους κανόνες και συνάμα τα όργανα των μαθητικών κοινοτήτων, δηλαδή το πενταμελές και το δεκαπενταμελές συνέδριο, συζητούν μόνο για παραπτώματα

και ποινές. Δυστυχώς, υφίσταται ρευστότητα σε αυτό το ζήτημα, καθώς σε αυτές τις περιπτώσεις κυριαρχεί ο υποκειμενισμός των αποφασιστικών αρχών του σχολείου.

Επίσης, σε μικρό βαθμό παρατηρείται ακόμη και παρέμβαση των γονέων σχετικά με παραπτώματα και την επικείμενη τιμωρία του παιδιού τους, γεγονός προφανώς κατακριτέο.

Αναγνωρίσαμε ενεργά ότι είναι ιδιαίτερα σημαντική και απαραίτητη η κατανόηση και αφομοίωση των κανόνων και όχι η τυφλή υπακοή τους ή η αυταρχική επιβολή τους. Προς την κατεύθυνση αυτή δύνανται να συμβάλλουν μέτρα που ενισχύουν τον διάλογο και την κατανόηση της σημασίας της αλληλεγγύης.

Ζητούμε, λοιπόν: Την καλλιέργεια του σεβασμού στους κανόνες από το σχολείο. Την ενίσχυση και την προώθηση του διαλόγου στη σχολική κοινότητα για συνδιαμόρφωση, κατανόηση, τήρηση του κανονισμού και κυριότερα για επίλυση μαθητικών προβλημάτων. Τη διάθεση και αξιοποίηση ωρών στο ωρολόγιο μας πρόγραμμα για συζήτηση πάνω σε επίκαιρα κοινωνικά ζητήματα σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης ανεξαιρέτως. Την ένταξη της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στην εκπαιδευτική διαδικασία τόσο του γυμνασίου όσο και του λυκείου. Τη σχεδίαση και την ενσωμάτωση δράσεων στο σχολικό διδακτικό πλάνο για την πολύπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών και

την καλλιέργεια δεξιοτήτων. Τη διασφάλιση της σταθερής και μόνιμης παρουσίας ψυχολόγου στο σχολείο για τη συγκρότηση ευμενούς κλίματος εμπιστοσύνης στους μαθητές και τις μαθήτριες και για την επιμόρφωση των καθηγητών σε ζητήματα εφηβείας. Τη θωράκιση του ρόλου του σύμβουλου σχολικής ζωής και την αξιολόγηση του έργου του όχι από τους μαθητές, αλλά από το δημόσιο. Ακόμη, τη βαθμολόγηση και την αξιολόγηση των καθηγητών και από τους μαθητές και από τις μαθήτριες.

Τέλος, κυρίες και κύριοι, το πόρισμα και οι προτάσεις μας δεν αποτελούν μόνο πολύτροπες δράσεις και διαβουλεύσεις των επιτρόπων μας, αλλά είναι η φωνή μας ως μαθητές, ως πολίτες, αλλά κυρίως ως άνθρωποι. Δεν επιζητούμε μόνο βελτίωση στα σχολεία μας, αλλά παράλληλα θέτουμε τα στέρεα θεμέλια για την καταπράυνση και την επούλωση των κλυδωνισμών και των χρόνιων παθογενειών του σχολείου.

Με αυτό το πόρισμα δεν παραμελούμε, αλλά βελτιώνουμε. Δεν αδιαφορούμε, αλλά διορθώνουμε. Δεν αγνοούμε, αλλά διεκδικούμε. Διεκδικούμε το ευημερές μέλλον μας, όλων μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο τώρα έχει η κ. Μαρία Τσίλη, Έφηβος Βουλευτής Ημαθίας, ομιλήτρια της Γ΄ Ομάδας Εργασίας με θέμα: «Αναζητώντας τα όρια στον **ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ**». Την καλώ να έρθει στο Βήμα.

MARIA ΤΣΙΛΗ (Ημαθίας): Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αξιότιμε κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, ονομάζομαι Τσίλη Μαρία και είμαι Έφηβος Βουλευτής της εκλογικής περιφέρειας της Ημαθίας. Εκπροσωπώ την Ομάδα Γ΄ η οποία σε αυτή τη Σύνοδο προβληματίστηκε αναζητώντας τα όρια στον αθλητισμό.

Η φετινή Σύνοδος, που ολοκληρώνεται σήμερα με την πανηγυρικού χαρακτήρα συνεδρίαση της Ολομέλειας, είναι για εμάς μια ξεχωριστή εμπειρία. Συζητήσαμε, ανταλλάξαμε απόψεις, προβληματιστήκαμε, εκφραστήκαμε δημιουργικά, συμφωνήσαμε και διαφωνήσαμε μέσα σε κλίμα αλληλοσεβασμού και τηρώντας τις δημοκρατικές διαδικασίες.

Είχαμε τη χαρά να συναντήσουμε την ειδικό της ομάδας μας, κ. Ειρήνη Καρακασίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια Συμβουλευτικής Ψυχολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, από την οποία και ενημερωθήκαμε για θέματα αθλητικής ψυχολογίας και σωματικών, ψυχικών και ηθικών ορίων που καλούνται συχνά οι αθλητές να θέσουν.

Δουλεύοντας, στη συνέχεια σε ομάδες, διαμορφώσαμε τους άξονες του προβληματισμού μας, οι οποίοι και αποτέλεσαν τη βάση για τη διατύπωση των

ερωτήσεων, κοινοβουλευτικού ελέγχου, που απευθύναμε στην Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, κυρία Σοφία Ζαχαράκη.

Μετά τις εποικοδομητικές συναντήσεις μας με την Υπουργό, την Ειδικό αλλά και τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής, καταλήξαμε σε συγκεκριμένες προτάσεις για τα θέματα που μας απασχόλησαν, τις οποίες και σας παρουσιάζουμε σήμερα.

Τα μέτρα που προτείνουμε, κινούνται σε τέσσερις τομείς. Τις υποδομές, την εκπαίδευση, τη βία και την εμπορευματοποίηση στον αθλητισμό.

Αρχικά, όσον αφορά στις υποδομές, κρίνουμε απαραίτητη την άμεση συντήρηση των υπάρχουσών αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως και την οικοδόμηση νέων αθλητικών χώρων σε δυσπρόσιτες περιοχές και περιφερειακές πόλεις. Απαιτείται, διαρκής και τακτικός έλεγχος των υφιστάμενων υποδομών, ώστε να γίνονται με ταχύτητα και τήρηση υψηλών προδιαγραφών οι απαιτούμενες εργασίες συντήρησης και επισκευής.

Προτείνουμε να γίνονται αυστηροί έλεγχοι, ώστε να εξασφαλίζεται η τήρηση του οικονομικού προϋπολογισμού και η διαφάνεια στις διαδικασίες χρηματοδότησης.

Βασική για εμάς είναι η διασφάλιση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ αθλητών και φιλάθλων στις αθλητικές υποδομές.

Επιπλέον, θεωρούμε πολύ σημαντική την επιτήρηση και φύλαξη των χώρων τόσο με τη χρήση τεχνολογικών μέσων όσο και με την πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού, ώστε, να αποφεύγονται φαινόμενα βανδαλισμού. Κάτι τέτοιο, άλλωστε, θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στον χώρο του σχολείου, προκειμένου, να χρησιμοποιούνται οι αθλητικές εγκαταστάσεις σχολείων και μετά το πέρας των μαθημάτων.

Πέρα, όμως, από τις υποδομές χρειάζεται να ληφθούν μέτρα, τα οποία θα αφορούν και τον αθλητισμό στο σχολείο. Για πολλούς από εμάς το μάθημα της Γυμναστικής είναι προαπαιτούμενο για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ωστόσο, δεν διδάσκεται ως τέτοιο στα σχολεία. Γι' αυτό προτείνουμε να εξασφαλίζεται με μέριμνα του κράτους η διδασκαλία των αγωνισμάτων είτε εντός του σχολείου και του ωρολογίου προγράμματος είτε και εκτός, για να είμαστε κατάλληλα προετοιμασμένοι για τις πρακτικές δοκιμασίες. Επίσης, θα είναι μεγάλο το όφελος αν το μάθημα της Φυσικής Αγωγής συνδεθεί σχετικά με την Αγωγή Υγείας και αν αυτό συνοδευτεί με αντίστοιχη ενημέρωση των γονέων.

Έμφαση, προτείνουμε να δοθεί, στη διοργάνωση αγώνων στα σχολικά πρωταθλήματα ποικίλων αθλημάτων. Επιπρόσθετα, χρειάζεται ποιοτική αναβάθμιση του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής αλλά και ουσιαστική

αξιολόγηση των καθηγητών και έλεγχος εφαρμογής του Προγράμματος Σπουδών.

Κλείνοντας, θεωρούμε αναγκαία την διά βίου επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε τεχνικές διδασκαλίας του μαθήματος της Γυμναστικής. Επιπλέον, στις συζητήσεις, μας απασχόλησε το γεγονός ότι πρόσφατα η ελληνική κοινωνία συγκλονίστηκε από περιστατικά οπαδικής βίας που οδήγησαν ακόμη και στο θάνατο συνανθρώπων μας αλλά και περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης σε χώρους αθλητισμού που θα έπρεπε να προάγουν τα αθλητικά ιδεώδη. Συζητώντας με την ομάδα συμπεράναμε ότι τα έως τώρα μέτρα έχουν κατασταλτικό χαρακτήρα και δεν στοχεύουν στην πρόληψη. Εμείς, λοιπόν, εστιάζουμε στις προτάσεις που αφορούν περισσότερο στην πρόληψη.

Συγκεκριμένα, προτείνουμε την εφαρμογή ψυχομετρικών τεστ στους προπονητές και την ψυχιατρική τους εξέταση ανά τακτά διαστήματα. Προτάσσουμε την αναγκαιότητα ύπαρξης αθλητικών ψυχολόγων σε όλα τα επίπεδα αθλητισμού καθώς και τη δημιουργία μονάδων υποστήριξης των αθλητών, ώστε, να ενδυναμωθούν ψυχικά και να διευκολυνθούν στο να θέτουν τα σωματικά και ψυχικά τους όρια.

Επίσης, κομβικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η καλλιέργεια κουλτούρας, αλληλοσεβασμού και η ανάπτυξη της ενσυναίσθησης. Αυτό

μπορεί να γίνει είτε μέσω της εκπαίδευσης με βιωματικές δράσεις και εργαστήρια είτε μέσω της ευαισθητοποίησης με ημερίδες ανοικτές στο ευρύ κοινό.

Κρίνουμε απαραίτητη την αυστηροποίηση του θεσμικού πλαισίου με εφαρμογή αυστηρών κυρώσεων για την αντιμετώπιση φαινομένων βίας. Σημαντική είναι και η δημιουργία ενός Κώδικα Αθλητικής Δεοντολογίας με μηδενική ανοχή στη βία και την αντιαθλητική συμπεριφορά.

Τέλος, αναφορικά με το φαινόμενο εμπορευματοποίησης του αθλητισμού θεωρούμε ότι θα πρέπει να ενισχυθεί η κρατική χρηματοδότηση των αθλητών και του αθλητισμού γενικότερα, ώστε, να αποφεύγεται ο ακραίος ανταγωνισμός μεταξύ των χορηγών που συχνά μεταφέρεται και στους αθλητικούς χώρους.

Επίσης, προτείνουμε τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης και αλγορίθμων για την πάταξη του παράνομου στοιχηματισμού, γεγονός που θα οδηγήσει και στην ενίσχυση της εθνικής οικονομίας.

Προκρίνουμε, επιπλέον, να τεθούν όρια στην επιλογή των χορηγών και στις διαφημίσεις που προβάλλονται κατά τη διάρκεια αθλητικών διοργανώσεων, ώστε να είναι συμβατές με τα αθλητικά ιδεώδη.

Ολοκληρώνοντας τις προτάσεις της ομάδας μας και από αυτό το Βήμα που είχαμε την τιμή να μας δοθεί, σας προτρέπουμε: Αλλάζουμε τη ζωή μας,

θέτουμε τα όρια, σπάμε τα στερεότυπα, σπάμε τις παθογένειες, σπάμε τα ρεκόρ!

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο τώρα έχει, η κυρία Μαρία - Γεωργία Ταμπαξή, Έφηβος Βουλευτής Β΄ Αθήνας, ομιλήτρια της Δ΄ Ομάδας Εργασίας με θέμα: « Αναζητώντας τα όρια στις **ΤΕΧΝΕΣ**».

Την καλώ να έρθει στο Βήμα.

Ορίστε έχετε τον λόγο.

(Χειροκροτήματα)

ΜΑΡΙΑ - ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΜΠΑΞΗ (Β΄ Αθήνας): Σας ευχαριστώ πολύ.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αξιότιμε κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, ονομάζομαι Ταμπαξή Μαρία - Γεωργία και είμαι Έφηβη Βουλευτής της εκλογικής περιφέρειας της Β΄ Αθήνας και εκπροσωπώ την Ομάδα Δ΄, αναζητώντας τα όρια στις τέχνες.

Στην ομάδα μας, από την πρώτη κιόλας μέρα, μέσα σε κλίμα ενθουσιασμού και προσμονής για τη συνάντηση με τα παιδιά από τις άλλες ομάδες συμμετοχικής δράσης που ήρθαν, εκπροσωπώντας τα σχολεία τους και τις εκλογικές τους περιφέρειες, γνωριστήκαμε μέσα από έναν κύκλο, ένα τετράγωνο, ένα καράβι και μέσα, βέβαια, από τη λέξη όρια.

Τη δεύτερη μέρα, μεταφερθήκαμε στο Δημόσιο Καπνεργαστάσιο και πραγματοποιήσαμε ένα βιωματικό εργαστήρι. Στο εργαστήρι αυτό ταξιδέψαμε νοερά στο Βερολίνο του 1933 και γίναμε κομμάτι της ιστορίας του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, καθώς διερευνήσαμε τα όρια στην ελευθερία έκφρασης στα ολοκληρωτικά καθεστώτα. Στη συνέχεια, συνομιλήσαμε με την ειδική επιστήμονα, κυρία Ανδρομάχη Γκαζή, μουσειολόγο και καθηγήτρια στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Αφορμή για τη συζήτηση μας αποτέλεσαν δύο αμφιλεγόμενα για το κοινό έργα τέχνης: η ροζ σημαία της Γεωργίας Λαλέ και η έκθεση «Η σαγήνη του αλλόκοτου», του Χριστόφορου Κατσαδιώτη.

Κεντρικός άξονας των προβληματισμών μας υπήρξε το ερώτημα αν υπάρχουν όρια στην τέχνη. Οι δύο επικρατέστερες απόψεις ήταν οι εξής: Από τη μία η τέχνη αποτελεί έκφραση ελευθερίας και δεν πρέπει να εγκλωβίζεται σε στεγανά και από την άλλη, η τέχνη θα πρέπει να έχει όρια και κυρίως καθώς οφείλει να σέβεται ευαίσθητα ζητήματα, όπως η θρησκεία, η καταγωγή, η κουλτούρα, οι προσωπικές επιλογές. Συζητήσαμε έννοιες, όπως λογοκρισία, εμπορευματοποίηση, η τέχνη όσο ακτιβισμός ή ως πολιτική έκφραση, το γκράφιτι ως μορφή τέχνης ή ως βανδαλισμός.

Ωστόσο, συμφωνήσαμε ότι τα κριτήρια και τα όρια στην τέχνη είναι υποκειμενικά. Το σίγουρο είναι ότι η τέχνη αποτελεί από τα προϊστορικά χρόνια ως και σήμερα μέσο επικοινωνίας, έκφρασης και επιρροής.

Οι παραπάνω προβληματισμοί οδήγησαν στην καταγραφή τριών ερωτημάτων που αρθρώνονται σε τρεις θεματικούς άξονες. Ποια είναι τα όρια που θέτει η πολιτεία στις τέχνες και με ποια κριτήρια επιλέγονται έργα για δημόσια μουσεία και εκθέσεις, όπως, και πώς μπορεί να αντιμετωπιστούν ενδεχόμενοι κίνδυνοι για τα καλλιτεχνικά επαγγέλματα από την επέλαση της τεχνητής νοημοσύνης; Πώς ασφαλίζεται η ισοτιμία πρόσβασης και συμμετοχής στη δημιουργία έργων τέχνης, ιδιαιτέρως, για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένους, οικονομικά κοινωνικά ασθενείς; Πώς ζητάνε οι μαθητές και οι μαθήτριες να γνωρίζουν περί δημιουργικότητας, όταν βιώνουν στην καθημερινότητά τους ένα σχολείο που δεν προάγει τις τέχνες αλλά εστιάζει κυρίως στις εξετάσεις;

Τα ερωτήματα αυτά απαντήθηκαν από την Υπουργό, κυρία Μιχαηλίδου, και τον Υφυπουργό, κ. Φωτήλα, οι οποίοι εξέφρασαν τον ενθουσιασμό τους για τη διατύπωση τόσο καίριων και ουσιαστικών ερωτημάτων σχετικά με τις τέχνες. Οι απαντήσεις των Υπουργών έδωσαν νέες διαστάσεις στη θεματική μας και βοήθησαν στην εμβάθυνση και αναπλαισίωση των προβληματισμών της ομάδας μας. Έτσι, μέσα από αυτές τις διεργασίες οδηγηθήκαμε σε ορισμένες σκέψεις τις οποίες και μοιραζόμαστε μαζί σας.

Η εκάστοτε εξουσία δεν πρέπει να καθορίζει τι είναι αποδεκτό στην τέχνη. Το μόνο όριο που υπάρχει στην τέχνη είναι το θεσμικό πλαίσιο, δηλαδή

ο νόμος. Η τεχνητή νοημοσύνη πρέπει να αντιμετωπίζεται ως πρόκληση και ως νέο μέσο για την καλλιτεχνική δημιουργία. Οι καλλιτέχνες πάντα βρίσκουν τρόπους να εκφραστούν με έμπνευση σε όλες τις εποχές, μεταβατικές ή όχι.

Η έμφαση του εκπαιδευτικού μας συστήματος στη γνωσιοκεντρική μάθηση και η έλλειψη ή απουσία καλλιτεχνικών και βιωματικών πρακτικών τόσο στη γενική παιδεία όσο και σε ειδικά μαθήματα, παραδείγματος χάρη σχεδίου και μουσικής που εξετάζονται στις πανελλήνιες εξετάσεις, αλλά και η ανεπάρκεια δωρεάν εκπαιδευτικού καλλιτεχνικού εξοπλισμού στα μουσικά και καλλιτεχνικά σχολεία παρεμποδίζει την καλλιέργεια της δημιουργικής και εναλλακτικής σκέψης των μαθητών. Κρίνουμε αναγκαία την άμβλυνση των ανισοτήτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία ή άλλες ευάλωτες ομάδες συμπολιτών μας που επιθυμούν να έχουν ισότιμη πρόσβαση στην τέχνη ως δημιουργοί και ως συμμετέτοχοι.

Κυρίες και κύριοι, η τέχνη είναι και θα πρέπει να υπάρχει ως κοινωνικό αγαθό για όλους ανεξαιρέτως. Αποτελεί χρέος της πολιτείας η διασφάλιση της διαφάνειας, της ελευθερίας της έκφρασης και της συμπεριληπτικής πρακτικής τόσο σε μουσεία και εκθέσεις όσο και στον δημόσιο χώρο. Πιο συγκεκριμένα, θέλουμε σχολεία με τις τέχνες παρούσες σε πρώτο πλάνο. Η τέχνη αποτελεί φορέα ανθρωπιστικών αξιών. Αφυπνίζει και εμπνέει, δεν έχει όρια. Επιθυμούμε την αύξηση των καλλιτεχνικών μαθημάτων με βιωματικό και πρακτικό

χαρακτήρα, ώστε να ενισχύεται η δημιουργική και κριτική σκέψη, η ενσυναίσθηση και η αυτογνωσία. Ενίσχυση του υλικού εξοπλισμού και του διδακτικού προσωπικού που σχετίζεται με τις τέχνες σε όλα τα σχολεία, διδασκαλία των ειδικών μαθημάτων -σχέδιο, μουσική- που εξετάζονται στις πανελλήνιες μέσα στο σχολικό πρόγραμμα, εισαγωγή προγραμμάτων εν είδει μοντέρνων θεωρικών με σκοπό τη δυνατότητα συμμετοχής όλων των πολιτών σε καλλιτεχνικές δράσεις, ενδυνάμωση και προστασία καλλιτεχνών παραδοσιακών επαγγελμάτων μέσω ειδικών προγραμμάτων, προγράμματα ενίσχυσης του θεραπευτικού ρόλου της τέχνης για ηλικιωμένους και ανθρώπους που πάσχουν σωματικά ή ψυχικά, ενίσχυση συνεργατικών δράσεων με στόχο τη συμπερίληψη, καθώς η τέχνη είναι ο καθρέφτης της κοινωνίας και όλοι πρέπει να βλέπουμε κάτι από εμάς σε αυτήν.

Κλείνοντας, η τέχνη είναι διαχρονικά χώρος ελευθερίας έκφρασης, καινοτομίας και επικοινωνίας. Η πολιτεία οφείλει να διαφυλάσσει αυτή την ελευθερία αλλά παράλληλα να αφουγκράζεται την κοινωνία, ώστε να προσαρμόζει το νομικό και θεσμικό πλαίσιο στις νέες συνθήκες. Το μέλλον της τέχνης και η διαπραγμάτευση των ορίων της εξαρτώνται από το πώς θα διατηρήσουμε τον ανθρώπινο πυρήνα της έκφρασης, ακόμα και μέσα σε έναν κόσμο που διαρκώς αλλάζει. Εξάλλου, ο άνθρωπος είναι η απάντηση όποια και αν είναι η ερώτηση, όπως είπε και ο Αντρέ Μπρετόν, ενώ, σύμφωνα με τον

Αϊνστάιν, η λογική θα σε πάει από το άλφα στο βήτα, η φαντασία θα σε πάει παντού.

Σας ευχαριστούμε πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο τώρα έχει η κ. Κωνσταντίνα Χαρδαλιά, Έφηβος Βουλευτής από τη Φθιώτιδα, ομιλήτρια της Ε΄ Ομάδος Εργασίας με θέμα «Αναζητώντας τα όρια στην **ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ**». Την καλώ να έρθει στο Βήμα.

(Χειροκροτήματα)

Έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΧΑΡΔΑΛΙΑ (Φθιώτιδας): Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αξιότιμε κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, ονομάζομαι Χαρδαλιά Κωνσταντίνα και είμαι Έφηβη Βουλευτής της εκλογικής περιφέρειας της Φθιώτιδας και εκπροσωπώ την ομάδα Ε΄. Σας παρουσιάζω την εξέλιξη των προβληματισμών και τα συμπεράσματά μας για το θέμα της ομάδας μας «Αναζητώντας τα όρια στην **ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ**».

Αρχικά, μέσω ενός διαδικτυακού εργαλείου δοκιμάσαμε στην ομάδα μας να διατυπώσουμε αυθόρμητα τις λέξεις-κλειδιά του όρου «επικοινωνία». Προέκυψε ότι στην πολυδιάστατη έννοια της επικοινωνίας διαπλέκονται θετικά χαρακτηριστικά, όπως η αλληλεπίδραση και ο διάλογος, με αρνητικά, λόγου

χάρη η παραπληροφόρηση, η προπαγάνδα, η ρητορική του μίσους και άλλα.

Ορίζοντας στη συνέχεια τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία ως διαδικασία ανταλλαγής πληροφοριών, απόψεων, ιδεών και συναισθημάτων, εστιάσαμε στις προκλήσεις της επικοινωνίας στον σημερινό κόσμο.

Στη συντριπτική πλειοψηφία πρώτη και κύρια πρόκληση αναδείχθηκε η ψηφιακή τεχνολογία μέσω της λειτουργίας των Μ.Μ.Ε. και κυρίως των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Γι' αυτό αφιερώσαμε αρκετό χρόνο στις συζητήσεις μας στα προβλήματα που προκαλούνται από την υπερβολική και άκριτη έκθεση των εφήβων στα ψηφιακά μέσα. Κατά πρώτο λόγο η ομάδα μας, χωρίς να υιοθετεί την ψευδαίσθηση ότι τα Μ.Μ.Ε. μπορούν να είναι πλήρως αντικειμενικά, εστίασε στην ανάγκη ύπαρξης πολυφωνίας και ανεξαρτησίας που πρέπει να διέπει τη λειτουργία τους αλλά και της λογοδοσίας. Θεωρούμε ότι τόσο τα Μ.Μ.Ε. όσο και οι πλατφόρμες δικτύωσης μπορούν και πρέπει να ρυθμίζονται με βάση κανόνες δεοντολογίας, δημοκρατικό έλεγχο και σεβασμό στο δημόσιο συμφέρον. Ύστερα, παρατηρήσαμε ότι, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η ανωνυμία πολύ συχνά καλλιεργεί την ανευθυνότητα και λειτουργεί ως ασπίδα για επιθετικές ή κακόβουλες συμπεριφορές. Γι' αυτό πιστεύουμε ότι χρειάζονται πιο σαφείς κανόνες διαφάνειας, προκειμένου να ενισχύσουμε την υπεύθυνη συμμετοχή.

Συζητήσαμε, επίσης, τη δύναμη των αλγορίθμων που διαμορφώνουν τι βλέπουμε, τι πιστεύουμε και πώς σκεφτόμαστε. Ο κίνδυνος της μονομέρειας και της παραπληροφόρησης εδώ είναι υπαρκτός. Η λύση πιστεύουμε δεν είναι μόνο τεχνική, αλλά και παιδευτική. Οι έφηβοι χρειαζόμαστε κριτική εκπαίδευση στα πάσης φύσεως ψηφιακά μέσα, για να μπορούμε να διακρίνουμε την αλήθεια από το ψέμα, την είδηση από τη γνώση, την αντικειμενικότητα από την προπαγάνδα.

Επιπρόσθετα, ο δημοκρατικός ενεργός πολίτης πρέπει να μπορεί να αναγνωρίζει τα όρια μεταξύ του τεκμηριωμένου λόγου και του μίσους, να προστατεύει την ιδιωτικότητα και να σέβεται το ψηφιακό «άλλο». Διαπιστώσαμε εξάλλου ότι οι συνέπειες της έκθεσης στα Μ.Μ.Ε. και στα social media κλονίζουν και την ψυχική μας υγεία. Η υπερέκθεση της προσωπικής ζωής οδηγούν σε άγχος, ανασφάλεια και απομόνωση. Κατ' επέκταση θεωρούμε αναγκαία την προώθηση πολιτικών ευρύτερης ψηφιακής παιδείας, αλλά και τη θέσπιση κανόνων δεοντολογίας τόσο για τους επηρεαστές των μέσων κοινωνικής δικτύωσης όσο και τους δημοσιογράφους των Μ.Μ.Ε. που διαμορφώνουν την κοινή γνώμη.

Καταλήξαμε μετά από όλα τα προηγούμενα στο πρώτο μας συμπέρασμα. Πρέπει να υπάρχουν όρια στην ψηφιακή επικοινωνία, όχι όμως για να περιορίσουν την ελευθερία, αλλά για να την προστατέψουν. Η ελευθερία

έκφρασης, το να μπορώ να μοιραστώ τις ιδέες μου ή να διαφωνήσω, είναι αναφαίρετο ανθρώπινο δικαίωμα. Όμως, όταν η έκφραση μετατρέπεται σε επιθετική προσβολή, σε εκφοβισμό, σε διασπορά ψευδών ειδήσεων τότε παύει να είναι δικαίωμα και γίνεται εργαλείο βλάβης. Εκεί μπαίνει το όριο, ένα όριο που δεν πρέπει να επιβάλλεται αυθαίρετα, αλλά με δημοκρατικές αρχές, διάλογο, διαφάνεια, σεβασμό και κατανόηση του διαφορετικού.

Όπως έγραψε ένα μέλος της ομάδας μας στον τοίχο του διαδικτυακού μας εργαλείου, η ελευθερία μου σταματάει εκεί που ξεκινάει του άλλου. Όμως, για να γίνει πράξη η φράση αυτή, θεωρήσαμε πρώτα σε ατομικό επίπεδο να συνειδητοποιήσουμε ότι η ατομική ευθύνη δεν είναι περιοριστική έννοια, αλλά το αναγκαίο συμπλήρωμα της ελευθερίας. Αυτό σημαίνει στην πράξη να αναρωτιόμαστε πριν κοινοποιήσουμε την άποψή μας ή μια εικόνα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Να μην σιωπάμε μπροστά στον διαδικτυακό εκφοβισμό και να μην δεχόμαστε την ευκολία της προκατάληψης ως κανονικότητα. Ύστερα, διαπιστώσαμε ότι η πολιτεία οφείλει να καλλιεργήσει την ατομική ευθύνη στους πολίτες με τις δικές της παραδειγματικές της πράξεις και μέτρα, δηλαδή τη θέσπιση σύγχρονης νομοθεσίας για τον ψηφιακό δημόσιο λόγο που θα υποστηρίζεται από τις ανεξάρτητες εποπτικές αρχές, ελέγχοντας έτσι τους μηχανισμούς διαχείρισης επικοινωνίας στις πλατφόρμες. Η αξιολόγηση του

περιεχομένου χρειάζεται όχι μόνο τεχνητή νοημοσύνη, αλλά και την ανθρώπινη εποπτεία.

Από την άλλη μεριά, στην εκπαίδευση, η πολιτεία οφείλει να μεριμνήσει για την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, για το πώς ειδικότερα μπορούν οι μαθητές και οι μαθήτριες να αξιολογούν και να διασταυρώνουν τις πάσης φύσεως πηγές για τον τρόπο υπεύθυνης διαχείρισης των προσωπικών τους δεδομένων, αλλά και γενικότερα για την ενίσχυση της ανθρωπιστικής παιδείας. Αυτό, φυσικά, δεν μπορεί να κατορθωθεί χωρίς τους εκπαιδευτικούς οι οποίοι πρέπει συστηματικά να επικαιροποιούν τις γνώσεις τους στα νέα μέσα, ώστε να μπορούν να μας διδάσκουν με σύγχρονες τεχνολογικές υποδομές πώς να μαθαίνουμε τον πολύπλοκο ψηφιακό κόσμο.

Με αυτές τις ενδεικτικές προϋποθέσεις καταλήξαμε στο δεύτερο τελικό μας συμπέρασμα: η οριοθετημένη και η υπεύθυνη επικοινωνία είναι το θεμέλιο της δημοκρατίας που δεν φοβάται τη διαφωνία, αλλά προστατεύει και σέβεται την αξιοπρέπεια του άλλου, δικού μας και ξένου.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Γεώργιος Στρατογιάννης, Έφηβος Βουλευτής Αιτωλοακαρνανίας, ομιλητής της ΣΤ΄ Ομάδος Εργασίας με θέμα «Αναζητώντας τα όρια στην **ΠΟΛΙΤΙΚΗ**».

Κύριε Στρατογιάννη, ελάτε στο Βήμα.

(Χειροκροτήματα)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΟΓΙΑΝΝΗΣ (Αιτωλοακαρνανίας): Σας ευχαριστώ.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αξιότιμε κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, ονομάζομαι Στρατογιάννης Γεώργιος, είμαι έφηβος Βουλευτής της εκλογικής περιφέρειας Αιτωλοακαρνανίας και εκπροσωπώ τη ΣΤ΄ ομάδα, με θέμα «Αναζητώντας τα όρια στην **ΠΟΛΙΤΙΚΗ**».

Στεκόμαστε, σήμερα, ενώπιόν σας όχι απλώς, αλλά ως έφηβοι βουλευτές μιας γενιάς που δεν έχει παραιτηθεί από την πολιτική σκέψη, αναρωτιέται καθημερινά σε ποια πολιτεία θα κληθεί να ζήσει, να συμμετάσχει και να ελπίσει. Ως νέοι άνθρωποι που παρακολουθούν και βιώνουν τις εξελίξεις, αντιλαμβανόμαστε πόσο κρίσιμη είναι σήμερα η ανάγκη να τεθούν ξανά καθαρά και αδιαπραγμάτευτα τα όρια στην πολιτική, όρια θεσμικά, όρια ηθικά και συνταγματικά. Γιατί η εξουσία που δεν ελέγχεται, που δεν λογοδοτεί, που δεν περιορίζεται από αρχές και αξίες, παύει να είναι δημοκρατική και μετατρέπεται σε αυθαιρεσία.

Ζούμε σε μια εποχή όπου το κράτος δικαίου και οι θεσμοί δέχονται σοβαρές πιέσεις από τον δημοκρατικό δυτικό κόσμο. Σύμφωνα με τον δείκτη του κράτους δικαίου του World Justice Project, το 2023 η Ελλάδα κατατάσσεται στην 41^η θέση, ενώ το 2024 στην 47^η θέση, δηλαδή κάτω από χώρες, όπως η

Κύπρος, η Ρουμανία, η Χιλή, ακόμη και η Ρουάντα, κυρίως λόγω ζητημάτων που αφορούν τη διαφθορά, την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και την απελπισμένη, περιορισμένη διαφάνεια στη διακυβέρνηση.

Βλέπουμε η διάκριση των εξουσιών να βάλλεται, η διαφάνεια και ο δημόσιος διάλογος να περιορίζονται. Όλο και περισσότεροι νέοι αποσύρονται από τον δημόσιο διάλογο, όχι επειδή δεν ενδιαφέρονται, αλλά γιατί δεν πιστεύουν ότι μπορούν να συμβάλουν και να επηρεάσουν τα πολιτικά γεγονότα. Η συλλογική δράση των νέων δίνει τη θέση της στον ατομικισμό για λόγους επιβίωσης. Και έτσι, σιγά - σιγά χάνεται το αίσθημα του κοινού και μαζί, η ίδια η έννοια της δημοκρατικής κοινωνίας.

Ως ομάδα εφήβων Βουλευτών δεν ήρθαμε σήμερα να εκφράσουμε απλώς τη δυσαρέσκεια μιας γενιάς. Ήρθαμε να διατυπώσουμε μια πολιτική στάση, να προστατευτεί η δημοκρατία, όχι μόνο ως θεσμικό δικαίωμα, αλλά ως καθημερινή εμπειρία, ως τρόπος ζωής που βασίζεται στην ισοτιμία, τον σεβασμό και την συμμετοχή όλων.

Σε αυτή την προσπάθεια η πολιτική ηγεσία έχει κρίσιμο ρόλο. Οφείλει να μη λειτουργεί με γνώμονα το πρόσκαιρο όφελος, αλλά με επίγνωση της υποχρέωσής της να θωρακίσει τη δημοκρατία από τη φθορά, τον αυταρχισμό, τον λαϊκισμό και τη διαφάνεια, να βλέπει τους νέους ως ενεργούς πολίτες, ισότιμους συνομιλητές με ιδέες, με προτάσεις, με αγωνίες.

Με τη συμμετοχή μας στη Σύνοδο του προγράμματος της Βουλής των Εφήβων, μας δίνεται η δυνατότητα να προτείνουμε συγκεκριμένες ρεαλιστικές και αναγκαίες προτάσεις.

Προτείνουμε θεσμοθέτηση πλήρους διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση. Οι πολίτες έχουν δικαίωμα να γνωρίζουν ποιος αποφασίζει και με ποια κριτήρια και με ποιες συνέπειες. Η δυσπιστία των νέων προς το πολιτικό σύστημα πηγάζει σε μεγάλο βαθμό από την απουσία διαφάνειας, η οποία προφανώς οδηγεί σε αίσθημα αδικίας και έλλειψη λογοδοσίας. Σημαντικό ρόλο παίζει η διάκριση των λειτουργιών, ώστε να είναι εμφανή τα όρια μεταξύ τους και να διασφαλίζεται η συνεργασία των θεσμών. Να αυξηθούν τα επιδόματα, ώστε να διασφαλίζεται μια αξιοπρεπής ζωή. Τα φοιτητικά επιδόματα. Παράλληλα, είναι απαραίτητη η ενίσχυση των υποδομών στα πανεπιστήμια, τα οποία αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα, όπως η έλλειψη σύγχρονων εργαστηρίων, φοιτητικών εστιών, παρά το ακαδημαϊκό τους επίπεδο.

Επίσης, για τη διασφάλιση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των νέων προτείνουμε την ουσιαστική λειτουργία των θεσμών, που προστατεύουν τα εργασιακά τους δικαιώματα, τη γνωστή σε όλους, Επιθεώρηση Εργασίας.

Για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και ιδιαίτερα τα άτομα με αναπηρία προτείνουμε να ενισχυθούν τα ειδικά σχολεία ιδιαίτερα στην Περιφέρεια, ώστε να διευκολύνονται οι ανάγκες μετακίνησής τους. Επίσης, επειδή παρατηρείται

το φαινόμενο του επαγγελματικού αποκλεισμού των ατόμων αυτών από την αγορά εργασίας, προτείνουμε να υπάρχει ποσόστωση απορρόφησης των ΑμεΑ στους εργασιακούς χώρους.

Επανένταξη των μαθημάτων κοινωνικών επιστημών στα Λύκεια όχι ως θεωρητική ύλη, αλλά ως βίωμα, με διαλόγους, προσομοιώσεις, σχολικά συμβούλια με ουσιαστικό ρόλο. Η έλλειψη ουσιαστικής πολιτικής παιδείας δημιουργεί πολίτες αποκομμένους από τις δημοκρατικές διαδικασίες. Οι νέοι χρειάζονται να μάθουν πώς λειτουργεί το πολιτικό σύστημα όχι μόνο στη θεωρία, αλλά στην πράξη. Να αντιληφθούν τη δύναμη της συμμετοχής και να αναπτύξουν, επιτέλους, κριτική σκέψη.

Τέλος, προτείνουμε την ενίσχυση των τοπικών συμβουλίων νέων με ουσιαστικές αρμοδιότητες, δομές όπου οι νέοι δεν θα εκπαιδεύονται για το μέλλον, αλλά θα συμμετέχουν στο παρόν. Οι νέοι αισθάνονται ότι οι απόψεις τους δεν λαμβάνονται σοβαρά υπόψη, οδηγώντας τους σε απογοήτευση και πολλές φορές σε αποχή από τα κοινά. Ακολουθώντας μοντέλα άλλων ευρωπαϊκών χωρών, μας δείχνουν πώς μπορεί να ξεκινήσει ένας πραγματικός διάλογος που θα ενισχύσει τη φωνή σε θέματα ενεργούς πολιτειότητας.

Κυρίες και κύριοι, η εφηβεία είναι η ηλικία της αμφισβήτησης, αλλά και της δημιουργίας. Ζητάμε ισότιμη συμμετοχή, χώρο για τις ιδέες μας, για την ορμή μας, για την πίστη μας ότι ο κόσμος μπορεί να αλλάξει αν του το

επιτρέψουμε. Η ιστορία δεν γράφεται από τη σιωπή, γράφεται από τη συμμετοχή, από όσους δεν φοβούνται να διεκδικήσουν, από εκείνους που καταλαβαίνουν πως η δημοκρατία δεν χρειάζεται προστάτες, χρειάζεται πολίτες ενεργούς, ενημερωμένους, υπεύθυνους. Η δική μας γενιά μπορεί και πρέπει να περισώσει αξίες, αρχές και όνειρα, συμπορευόμενη με τα επιτεύγματα της τεχνολογίας και τις σαρωτικές αλλαγές που συμβαίνουν γύρω μας. Και εμείς, οι έφηβοι Βουλευτές αυτής της συνόδου δηλώνουμε έτοιμοι, να είμαστε τέτοιοι πολίτες, με φωνή, με άποψη, με δράση.

Ζητάμε ευκαιρία να πιστέψουμε ξανά στη δύναμη της πολιτικής και κυρίως στη δύναμη της συλλογικής μας ευθύνης.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικήτας Κακλαμάνης): Συγχαρητήρια και στους έξι ομιλητές και ομιλήτριες.

Νέες και νέοι έφηβοι Βουλευτές, ο κ. Γεώργιος Στρατογιάννης ήταν ο τελευταίος ομιλητής και έτσι φτάσαμε στο τέλος της συζήτησης. Περαιτώθηκε δηλαδή η συζήτηση με θέμα «Στα όρια ενός κόσμου που διαρκώς αλλάζει».

Παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ' ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών της σημερινής συνεδρίασης.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικήτας Κακλαμάνης): Η εξουσιοδότηση παρεσχέθη.

Αγαπητοί και αγαπητές έφηβοι Βουλευτές, εδώ φτάσαμε στο τέρμα των διαβουλεύσεων μας, έχοντας διαπραγματευτεί θέματα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος.

Θέλω να ευχαριστήσω την Πρόεδρο της Επιστημονικής Επιτροπής της Βουλής των Εφήβων, κ. Αθηνά Βορίση και τα μέλη της Επιτροπής Αμαλία Αδαμοπούλου, Ακριβή Γεωργούση, Ελένη Γκίκα, Σωτηρία Γρηγοροπούλου, Ιωάννα Δεκατρή, Αικατερίνη Κατσιάνου, Θεώνη Κουφονικολάκου, Λάμπρο Πόλκα, Αναστασία Ρετσίνη, καθώς και τον Γενικό Γραμματέα του Ιδρύματος της Βουλής και τα στελέχη του Ιδρύματος της Βουλής. Παράλληλα, θέλω να ευχαριστήσω όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες του Κοινοβουλίου που συνέβαλαν στον συντονισμό και στην ομαλή διεξαγωγή της Συνόδου. Θα ήθελα επίσης, να ευχαριστήσω τον Υφυπουργό Παιδείας Θρησκευμάτων και Αθλητισμού για την παρουσία του, κ. Νίκο Παπαϊωάννου. Ευχαριστούμε, ιδιαιτέρως, τον κ. Δημήτριο Οικονομίδη, συνάδελφο μου γιατρό, Ψυχίατρο, μέλος του ΔΣ του ΙΨΥΠΕ Π. Σακελλαρόπουλος, τον άλλο συνάδελφό μου, τον κ. Νίκο Σιδέρη, Ψυχίατρο - Ψυχαναλυτή και την κ. Ειρήνη Καρασακίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια Ψυχολογίας Παντείου Πανεπιστημίου, την κ. Ανδρομάχη Γκαζή, Καθηγήτρια Μουσικολογίας στο Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου, τον κ. Αριστείδη Λούβρη, Συντονιστή Ψηφιακού Προγράμματος

Περιφέρειας Αττικής και τον κ. Ραϋμόνδο Αλβανό, Ιστορικό και Πολιτικό Επιστήμονα που συνομίλησαν με τους εφήβους μας και τις εφήβους μας, αναζητώντας και θέτοντας τα όρια, για έναν κόσμο ελεύθερο, δίκαιο, ανοικτό σε όλες και σε όλους.

Θέλω να ευχαριστήσω και να συγχαρώ τους γονείς σας, τις μάνες σας και τους πατεράδες σας, τους διευθυντές και τις διευθύντριες των σχολείων, καθώς και τους υπεύθυνους καθηγητές και καθηγήτριες του προγράμματος για τη συνεργασία τους. Να ευχαριστήσουμε, επίσης, για την καλή συνεργασία τους, τους προϊσταμένους και τις προϊστάμενες των Διευθύνσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Εγώ θέλω να σας ευχαριστήσω για την ωραιότερη προεδρία της θητείας μου. Καλές διακοπές, προσοχή στα μακροβούτια και τις νυχτερινές εξόδους. Γεια σας!

(Όρθιοι οι Έφηβοι Βουλευτές χειροκροτούν ζωηρά και παρατεταμένα)

Λύεται η συνεδρίαση.

Ωρα λήξης: 11.05΄.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

